

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут філології та журналістики
Кафедра слов'янської філології та журналістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

Валерій БОРТНЯК

2022 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для вступу на навчання за освітнім ступенем «Магістр» на основі освітнього ступеня «Бакалавр», «Магістр» та ОКР «Спеціаліст»

освітня програма **«Журналістика»**
спеціальність **061 Журналістика**
галузь знань **06 Журналістика**

УХВАЛЕНО:

на засіданні кафедри слов'янської філології
та журналістики

Протокол від № 9 від 05 травня 2022 року

Зав. кафедри Олена ПОПОВА

Київ – 2022

Програма фахового вступного випробування для вступу на навчання за освітнім ступенем «Магістр» на основі освітнього ступеня «Бакалавр», «Магістр» та ОКР «Спеціаліст», освітня програма «Журналістика», спеціальність 061 Журналістика, галузь знань 06 Журналістика. К.: ТНУ імені В. І. Вернадського, 2022. 9 с.

Укладачі:

Олена ПОПОВА – завідувач кафедри слов'янської філології та журналістики, кандидат педагогічних наук, доцент;

Юлія НЕСТЕРЕНКО – доцент кафедри слов'янської філології та журналістики, кандидат філологічних наук;

Гаяна ЮКСЕЛЬ – доцент кафедри слов'янської філології та журналістики, кандидат філологічних наук, доцент.

Розглянуто та затверджено на засіданні Вченої Ради Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, протокол № 15 від 06.05.2022 (наказ 47-ОД від 06.05.2022)

ЗМІСТ

I. Загальні положення.....	4
II. Організаційно-методичні рекомендації.....	6
III. Орієнтовна тематика завдань фахового вступного випробування.....	8
IV. Рекомендована література та Інтернет-ресурси для підготовки до вступних випробувань.....	9

I. Загальні положення

При вступі до магістратури за спеціальністю «Журналістика» Науково-навчального інституту філології та журналістики ТНУ ім. В.І. Вернадського всі абітурієнти проходять вступне випробування, що проводиться у вигляді письмової роботи відповідного публіцистичного жанру за однією із запропонованих тем.

Мета вступного випробування – перевірити рівень сформованих знань і навичок вступника до магістратури, показати його готовність опанувати журналістські фахи, виконувати редакційні творчі завдання, виявляти ініціативу, оригінальність мислення та відтворення реалій.

Завдання вступного випробування:

1. Виявити мотивацію вибору професії журналіста в абітурієнтів.
2. Оцінити:
  - здатність до самостійного аналітичного мислення, вміння орієнтуватися в суспільних проблемах і обґрунтовувати власну точку зору;
  - володіння логікою викладу, мовою та стилем, засобами образно-емоційного забарвлення для відображення дійсності, нормативною грамотністю.
  - вміння підготувати та впровадити самопрезентацію, представляти себе як успішну людину.

Вимоги до рівня підготовки вступників

Вступник повинен знати:

- дефініції ключових понять теорії журналістики; історію та передумови виникнення журналістики;
- критерії визначення масової інформації, рівні та форми її існування; головні ознаки та функції масової інформації;
- основні етапи (стадії) масовоінформаційної діяльності;
- методи пошуку, збору й перевірки соціально значущої інформації; види інформаційних джерел і специфіку роботи з ними;
- структуру сучасної системи ЗМІ;
- основні вимоги до медійних текстів; специфіку кожного типу ЗМІ (друковані періодичні видання, радіо, телебачення, інфомагенції, Інтернет-медіа);
- тенденції розвитку інформаційного простору та медіаринку в умовах світової глобалізації та інформаційно-комунікаційного суспільства;
- види публічних заходів, які проводяться з метою інформування представників ЗМІ, та правила поведінки репортерів під час таких заходів;
- функції та принципи журналістики; типологію фактів, принципи їхнього відбору й викладу; сутність і складники соціальної позиції журналіста, способи і прийоми її вияву; історичні та соціокультурні моделі журналістики;
- соціальні типи ЗМІ; інфраструктуру сучасної журналістики;
- сутність ефективності та дієвості журналістської діяльності, види, показники, критерії (мірила) та чинники ефективності мас-медіа;
- основні положення нормативно-правових актів українського та міжнародного законодавства щодо гарантій і обмежень свободи ЗМІ;
- кодекси журналістської етики; складові свободи ЗМІ; визначення й види цензури;

вміти:

- застосовувати отримані теоретичні знання в практичній журналістській діяльності;
- компетентно здійснювати основні операції в галузі масовоінформаційної діяльності (збирання, фіксація, обробка, творення, редагування, поширення інформації);
- використовувати у власній журналістській практиці методи пошуку й збору соціально значущої інформації; працювати із чутками та іншою непідтвердженою інформацією;

- перевіряти факти, згідно з загальноприйнятою в журналістиці методикою; чітко відокремлювати факти від коментарів, оціночних суджень; визначати види фактів;
- аналізувати журналістський матеріал за різними параметрами (визначення теми, жанру, ідеї твору, оцінювання рівня дотримання в ньому журналістських стандартів, якості фактичного матеріалу та аргументації, використаних методів збору й подачі інформації, способів та прийомів вираження авторської позиції);
- написати журналістський текст, виходячи з основних вимог до нього (композиційно-структурних, формально-змістовних, мовностилістичних);
- характеризувати конкретні ЗМІ за типологічними ознаками;
- визначати ефективність і дієвість конкретних ЗМІ; визначати і пояснювати відмінності між різними типами ЗМІ (газета, журнал, ТБ, радіо, інформагенція, Інтернет-видання).

II. Організаційно-методичні рекомендації

2.1. Порядок проведення вступного випробування

Фаховий іспит може відбуватися з використанням дистанційних технологій навчання відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України № 392 від 27 квітня 2022 року, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України від 03.05.2022 р. за № 487/37823 зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 02 травня 2022 року № 400 та Правил прийому до ТНУ у 2022 р.

Вступне випробування проводиться виключно українською мовою.

Вступне випробування вимагає від вступника загального уявлення про газетно-журнальні жанри (рецензію, нарис, репортаж, огляд, зарисовку, літературний портрет) та володіння публіцистичним стилем.

Вступний екзамен з журналістики проводиться у вигляді письмового твору. Наявність публікацій в ЗМІ, які виконані абітурієнтом самостійно є важливою позитивною ознакою в оцінюванні. Матеріали подаються з короткою анотацією і мають бути завірені відповідним ЗМІ.

Абітурієнтам оголошується тема – заголовок їх майбутнього журналістського твору. Письмова творча робота є твором на одну із запропонованих комісією з фахового вступного випробування тем, не відомих абітурієнтам до іспиту. Тематика письмових творчих робіт такого роду пов'язана з аналізом суспільних, морально-етичних, правових, екологічних, культурологічних і інших проблем сучасного суспільства.

Поряд з цим твір може бути присвяченим змісту й специфіці сучасних ЗМІ, особливостям обраної професії журналіста. Запропонована тема повинна стосуватися добре знайомої сфери життя абітурієнтів (школа, освіта, сім'я, творчість, майбутня професія журналіста і тому подібне).

На написання твору відводиться три астрономічні години (180 хвилин). Обсяг роботи не має бути менше 1,5 (півтори) сторінки і більше 3 (трьох) сторінок рукописного тексту форматом А4.

Мова твору – українська (на вибір абітурієнта).

Під час проведення фахового вступного випробування абітурієнтові забороняється користуватися будь-якими технічними засобами комунікації і зв'язку (телефони, смартфони, планшети, ноутбуки і так далі).

Під час фахового вступного випробування абітурієнтові не рекомендується виходити з аудиторії.

Перевірка творів здійснюється членами комісії анонімно в день проведення фахового вступного випробування. Результати оцінювання оприлюднюються в день проведення фахового вступного випробування або наступного дня. У разі незгоди з результатами оцінювання фахового вступного випробування абітурієнт має право на апеляцію. Відповідну

заяву абітурієнт подає наступного дня після фахового вступного випробування. Творчу роботу абітурієнта розглядає апеляційна комісія.

Свобода дій в процесі фахового вступного випробування розкріпачує інтелектуальні і творчі можливості абітурієнта при постановці і трактуванні журналістських проблем. Це дає можливості оцінити професійні здібності абітурієнтів з різних боків, оскільки фахове вступне випробування є певним аналогом діяльності журналіста в професійних умовах.

2.2. Структура екзаменаційного білета

Публіцистичний твір абітурієнта повинен відповідати зазначеній темі, мати суспільно важливий зміст і ґрунтуватися на фактах. Вступник самостійно дає заголовок творчій роботі. Виклад змісту має відзначатися багатством лексики, точністю і доречністю слововживання, різноманітністю використаних морфологічних форм і синтаксичних конструкцій, творчим характером, логічним, послідовним, зрозумілим викладом. Робота повинна бути грамотною, охайною, без виправлень і підчисток. При написанні твору слід врахувати особливості обраного жанру.

2.3. Критерії оцінювання вступних випробувань

Загальна максимальна кількість балів, набрана абітурієнтами при складанні Фахового іспиту може складати 200 балів

Загальна мінімальна кількість балів, набрана абітурієнтами при складанні Фахового іспиту повинна бути не меншою, ніж 100 балів..

Зміст твору оцінюється за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
70-100 балів	<ul style="list-style-type: none"> - відтворюється характеристика описаного факту або явища в розвитку, показано джерело його саморуху і саморозвитку; - характеризуються факти і явища в різних конкретних умовах їх протікання; - описуються розбіжності рис або ознак явища; - простежується логіка викладу, <ul style="list-style-type: none"> - демонструється уміння вільно користуватися образними засобами і мовними зворотами, - спостерігається відповідність стиля змісту; <ul style="list-style-type: none"> - визначається уміння побудувати журналістський твір, який впливає на читача; - відсутні граматичні помилки, витримані орфографічні і пунктуаційні вимоги.
41-69 балів	<ul style="list-style-type: none"> - зміст, в основному, є достовірним, але наявні одиничні фактичні неточності; - спостерігається незначне порушення композиційної побудови; - є окремі порушення послідовності у викладі думок; - лексичний і граматичний склад мови достатньо різноманітний, але є окремі несерйозні помилки; - стиль роботи відрізняється єдністю і достатньою виразністю, але присутні стилістичні помилки.
24-40 балів	<ul style="list-style-type: none"> - у роботі недостатньо глибоко і об'єктивно розкрито обрану тему; - відсутня думка автора, не розкрита авторська позиція; - робота достовірна в головному, але в ній є грубі фактичні неточності; - припущені окремі порушення послідовності викладу; <ul style="list-style-type: none"> - бідний словник і одноманітні синтаксичні конструкції, зустрічається неправильне слововживання; - стиль роботи не відрізняється єдністю, текст недостатньо виразний.

0-23 балів	<ul style="list-style-type: none"> - робота не відповідає темі; - допущено багато фактичних неточностей; - порушено послідовність викладу, відсутній зв'язок між частинами роботи; - украй бідний словниковий запас, робота написана короткими однотипними реченнями із слабо вираженим зв'язком між ними, з частими випадками неправильного слововживання; - порушена стильова єдність тексту; - основна думка твору не розкрита, не наведено достатньої кількості аргументів.
------------	---

Грамотність твору оцінюється за такими критеріями:

Бали	Орфографічні й пунктуаційні помилки	Грамаітичні помилки
90-100	-	1-2
80-89	1 (незначна)	3
70-79	1+1 (незначна)	4
60-69	2+1(незначна)	5-6
50-59	3-4	7-8
41-49	5-6	9-10
34-40	7-8	11-12
29-33	9-10	13-14
24-28	11-12	15-16
15-23	13-14	16-17
06-14	15-16	17-18
00-05	17 і більше	19 і більше

III. Орієнтовна тематика завдань фахового вступного випробування

1. Написати рецензію на літературний твір свого улюбленого письменника
2. Написати рецензію на літературний твір, який вам не сподобався
3. Написати рецензію на театральну виставу
4. Написати огляд театального життя свого міста
5. Написати огляд політичних новин.
6. Створити художньо-публіцистичний портрет відомого політика
7. Створити художньо-публіцистичний портрет свого викладача
8. Створити художньо-публіцистичний портрет відомого письменника
9. Створити нарис про улюбленого співака.
10. Створити нарис про улюбленого актора
11. Написати репортаж про відвідування музею
12. Написати репортаж про відвідування виставки
13. Написати репортаж про відвідування підприємства
14. Підготувати спортивний огляд
15. Скласти систему запитань до інтерв'ю-роздуму та самостійно відповісти на них
16. Скласти систему запитань до інтерв'ю-замальовки та самостійно відповісти на них
17. Написати есе з однієї з таких тем:
  - Вітчизняна та зарубіжна журналістика: у кого повчитись?
  - Проблема творчої індивідуальності у журналістській практиці
  - Планування роботи та творчість професійного журналіста
  - Журналістика найближчого майбутнього України

- Оперативність журналістської діяльності та натхнення журналіста
- Спеціалізація сучасного журналіста у контексті вимог фаху
- Професійні компетентності сучасного журналіста
- Відношення змісту та форми журналістського твору
- Редакторська діяльність як творчість
- Інформаційний молодіжний контент: виклики часу
- Індивідуалізовані новини у сучасній Інтернет-журналістиці
- Онлайн-публікація як спосіб буття текстів в Інтернет-журналістиці
- Медіатизація політики та журналістський «кодекс честі»
- Комунікативне середовище та сучасний громадянин
- Таблоїдизація якісної преси і зміна коду розуміння об'єктивної дійсності
- Журналістика конфлікту: особливості та принципи роботи
- Маніпуляції ЗМІ та етичне й незалежне висвітлення подій
- Роль ЗМІ у поширенні життєво важливої гуманітарної інформації
- «Мережева культура» як контркультура та віртуальне життя в Інтернет-спільнотах
- Чому я хочу стати журналістом?

При написанні роботи необхідно враховувати особливості відповідного жанру. Рецензія повинна об'єктивно оцінювати художній твір, визначати його літературно-художню, суспільну, пізнавальну вартість. Рецензент може висловлювати авторові поради та критичні зауваження. Нарис спирається на події, явища реального життя, веде читача від індивідуального до узагальненого образу. У нарисі важливі переконливість, логіка фактів, яскравий і живий приклад, особисте ставлення до людей і подій. Репортаж має містити емоційно забарвлену розповідь очевидця про події чи явища. У репортажному матеріалі обов'язковими є послідовність, динамічність, образність, наочність викладу, яскравість деталей і подробиць, відтворення ефекту присутності. Роздуми включають літературні факти, історичні паралелі, особистий погляд на проблему, враження від пережитого й побаченого. Огляд передбачає вибір, осмислення подій, фактів, що відбуваються протягом певного часу, та вміння їх аналізувати й узагальнювати. Портрет (наприклад, «Слово про матір», «Народна майстриня», «Лауреат Шевченківської премії», «Майстер сцени» тощо) повинен відтворювати зовнішність, особливості характеру, поведінку, обставини життя і діяльності, риси вдачі героя та відобразити його духовну сутність. Слід мати на увазі, що навіть у випадку, коли обрана тема має історичну ретроспективу або пов'язана з історичною особистістю чи то літературним героєм, майбутній журналіст має побачити її зв'язок з теперішнім часом, виявити її актуальність.

IV. Рекомендована література та Інтернет-ресурси для підготовки до вступних випробувань

Основна

1. Желіховська Н. Різун В. Сучасна українська публіцистика: теорія і практика: навчальний посібник, 2015
2. Досенко А., Погребняк І. Інтернет-журналістика : комунікативні маркери: навчально-методичний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 184 с.
3. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. Львів : ПАІС, 2008. 276 с.
4. Лаврик О.В. Основи журналістики: навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків : ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2008. 73 с.

5. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: навчальний посібник. Київ : інститут журналістики, 2004. 375 с.
6. Рендол Д. Універсальний журналіст / Пер. з англ. – Київ : К.І.С., 2007. 288 с.
7. Кібл Р. Журналістська етика. / Пер. з англ. Смоляк Д.І. Київ : ТОВ «Київська типографія», 2007. 188 с.
8. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник. Київ : центр учбової літератури, 2011. 496 с.
9. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет / Пер. з англ. Н.Сгоровець. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 407 с.
10. Хаб'юк О. Концептуальні основи медіа-економіки : Монографія / Олексій Хаб'юк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012

Додаткова

1. Каппон Р. Дж. Настави журналістам Ассошіейтед Пресс: професійний poradnik / пер. з англ. А. Іщенко. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 158 с.
2. Лігостаєва С.М. Інформаційні жанри: методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання з спеціальності «Журналістика». Харків, 2003. 20 с.
3. Логвиненко Л.А. Художньо-публіцистичні жанри: методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання з спеціальності «Журналістика». Харків, 2003. 23с.
4. Михайлин І.Л. Творчі майстерні з журналістики: методичні матеріали для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків : ХНУ, 2001. 29 с.
5. Нагорняк М. Інформаційне мовлення Національної радіокомпанії України: Монографія. Київ : Видавництво ЛВК, 2008. 132 с.
6. Нерух О.О. Аналітичні жанри : методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання з спеціальності «Журналістика». Харків, 2003. 24 с.
7. Нерух О.О. Першооснови журналістської творчості: Методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання з спеціальності «Журналістика». Харків, 2003. 15 с.
8. Суспільна преса і літературна періодика : методичні вказівки до спецкурсу для магістрів та студентів 5 курсу спеціальності «Літературна творчість» / Упорядник проф. О.Г.Астаф'єв. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут філології, 2005. 12 с.

Інтернет-ресурси з підготовки до вступних випробувань

Навчальні матеріали онлайн

1. Сучасна масово-інформаційна ситуація. URL : http://pidruchniki.com/10611207/zhurnalistika/suchasna_masovo-informatsiyna_situatsiya#62
2. Викиверситет. Основи журналістики. URL : <https://ru.wikiversity.org/wiki/>
3. Школа універсального журналіста. URL : <http://liceum2.mk.ua/news/1129-shkola-universalnogo-zhurnalsta-zaproschuye-na-sayt.html>
4. Сайт громадянської журналістики. URL : <https://www.kolona.net/category/article/>
5. Сайт сучасного журналіста. URL : <http://korrespondent.at.ua/publ/1-1-0-6>